

**Paks Város Önkormányzata Képviselő-testülete**  
**2026. június 29-i rendkívüli ülésének**  
**3. napirendi pontja**

**Tárgy: Emléktábla elhelyezése az egykori zsinagóga emlékére a Paksi Pákolitz István Városi Könyvtár falán**

**Előadó:** Heringes Anita polgármester

**Véleményező:** Gazdasági, Vagyongazdálkodási és Városépítő Bizottság

**Az előterjesztést készítette:** Dr. Hanol János csoportvezető

**Az előterjesztés megtárgyalása nyilvános/zárt ülésen történhet.**

**A döntés minősített/egyszerű többséget igényel.**

**Tisztelt Képviselő-testület!**

A paksi zsidó közösség története több mint három évszázadra nyúlik vissza. A török hódoltságot követően a földesurak a település gazdasági fejlődésének elősegítése érdekében zsidó családok letelepedését is támogatták. A 18. század végére jelentős lélekszámú hitközség alakult ki, amely 1785-ben zsinagógát épített a mai Pákolitz István Városi Könyvtár helyén.

A paksi izraelita hitközség az 1800-as évek második felére Tolna vármegye egyik legjelentősebb zsidó közösségévé vált. A zsinagóga a vallási és közösségi élet központjaként szolgált, mellette iskola (jesiva), fürdőház (mikve) és egyéb hitközségi intézmények működtek. A templom épületét a növekvő közösség igényeihez igazodva többször átépítették és bővítették, legjelentősebb átalakítására 1909-ben került sor.

A holokauszt pusztítása, valamint az azt követő évtizedek társadalmi változásai következtében a paksi zsidó közösség létszáma jelentősen megfogyatkozott. A zsinagógában 1961-ben tartották az utolsó nagyobb vallási ünnepet, majd az épületet a községi tanács megvásárolta. Az egykori templomot könyvtárrá alakították át, és jelenlegi funkciójában 1968 óta szolgálja a város kulturális életét.

Az épület falán jelenleg a holokauszt paksi áldozatainak emléktáblája, valamint Palágyi Menyhért emléktáblája található. Az egykori zsinagóga eredeti rendeltetésére azonban nem utal emlékjel, jóllehet Paks egyik legjelentősebb történelmi közösségének egykori központja ma is fennáll és közintézményként működik. Az emléktábla elhelyezése hozzájárulna a város történelmi emlékezetének megőrzéséhez, valamint a paksi zsidó közösség örökségének méltó bemutatásához.

Fentiek alapján Paks Város Önkormányzata az épület falát az alábbi szövegezésű, háromnyelvű (magyar, angol, héber) emléktáblával kívánja megjelölni:

*„Hálával teli szívvel állítunk emléket az egykori paksi zsinagógának, melyet tiszteletre méltó elődeink közadakozásból emeltek 1785-ben, s később 1909-ben átépítve tovább bővítették. A múlt emlékeit, hagyományait őrizve reményeink szerint az 1968-ban könyvtárrá alakított épület sok éven át lesz még a paksi kultúra szentélye.”*

### **Jogszabályi háttér**

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 7. pontja alapján a települési önkormányzat feladata a kulturális értékek megőrzése és a helyi közösségi emlékezet ápolása.

Ugyanezen törvény 42. § 8. pontja szerint a képviselő-testület hatáskörébe tartozik köztéri szobor vagy más műalkotás állítása. Az emléktábla köztéri műalkotásnak minősül, ezért az állításáról a képviselő-testület dönt.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a határozati javaslatot szíveskedjen elfogadni!

### **Határozati javaslat**

#### **Paks Város Önkormányzata Képviselő-testületének .../2026. (VI.29.) határozata**

#### **az egykori zsinagóga emlékére a Paksi Pákolitz István Városi Könyvtár falán emléktábla elhelyezéséről**

1. Paks Város Önkormányzatának Képviselő-testülete – az egykori paksi ortodox zsidó hitközség zsinagógájára emlékezve – emléktábla elhelyezéséről dönt a történelmi óváros területén, a Paksi Pákolitz István Városi Könyvtár falán.
2. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert
  - a) a Paksi Pákolitz István Városi Könyvtárral történő szakmai egyeztetés lefolytatására,
  - b) a szükséges tervek és a tábla beszerzésére,
  - c) az ünnepélyes táblaavatás előkészítésére a holokauszt paksi áldozatainak emlékére szervezett megemlékezés keretében, 2026. július 8. napjára.
3. A Képviselő-testület az emléktábla elhelyezésének költségét a 2026. évi költségvetés terhére biztosítja.

**Felelős:** Heringes Anita polgármester

**Határidő:** 2026. július 08.

Paks, 2026. június 25.



  
Heringes Anita  
polgármester

**Az előterjesztés a törvényességi követelményeknek megfelel/nem felel meg.**

Meg nem felelés indoka: -

**Az előterjesztés törvényességi véleményezését végezte:**

Paks, 2026. június 25.



Dr. Sátor Vera  
jegyző